

แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
APPROACHES OF ACADEMIC MANAGEMENT OF SILACHARNPHIPHAT SCHOOL
BASED ON THE CONCEPT OF DEMOCRATIC CITIZEN

จริยา บัวสำโรง¹ ชญาพิมพ์ อุสาโห ²
Jariya Buasumrerng ¹ Chayapim Usaho²

^{1,2}สาขาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบายการจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
สังกัดหน่วยงานหรือมหาวิทยาลัย (ภาษาอังกฤษ)

^{1,2}Education Program in Educational Management
Department of educational Policy, Management, and Leadership
Faculty of Education, Chulalongkorn University

*Corresponding Author, e-mail: 5983810927@g.chula.edu.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย 2) นำเสนอแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ใช้วิธีการวิจัยเชิงบรรยาย การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากรณีโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และฐานนิยม (Mode)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.61, SD = 0.74) และมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.71, SD = 0.50) ตามลำดับ โดยด้านที่มีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ การวัดและประเมินผล การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ 2) แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา

ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งสิ้น 9 แนวทาง คือ การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ มี 2 แนวทาง การวัดและประเมินผลมี 2 แนวทาง การจัดการเรียนการสอนมี 3 แนวทาง และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2 แนวทาง

คำสำคัญ : การบริหารวิชาการ แนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย แนวทางการบริหารวิชาการ

Abstract

This study is a descriptive research and the purposes of the research are: 1) to study the present state and the desirable state in academic administration of Silacharnphiphat school based on the democratic citizen concept; 2) to propose the approaches to the academic administration management for Silacharnphiphat school based on the democratic citizen concept. The study was a case study of Silacharnphiphat school. The research instruments used in this study were rating scaled questionnaire and rating scaled appropriateness and possibility of evaluation form. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, mode, standard deviation and PNI_{modified}.

The findings are: 1) The present state and desirable state in academic administration of Silacharnphiphat school based on the concept of democratic citizens were overall at the high level ($\bar{X} = 3.61$, $SD = 0.74$) and the highest level ($\bar{X} = 4.71$, $SD = 0.50$) respectively. The first priority was development of media and learning resources. The second priority was measurement and evaluation. The third priority was teaching and learning. The lowest priority was curriculum development. There were 9 approaches to develop the academic administration of Silacharnphiphat school based on the concept of democratic citizens. The top two priorities for academic administration were development of media and learning resources. There were 2 approaches to the development of media and learning resources, 2 approaches to measurement and evaluation, 3 approaches to teaching and learning, and 2 approaches to curriculum development.

Keywords: Academic Administration, The Concept of Democracy Citizen, Approaches to the Academic Administration Management

บทนำ

การจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันจำเป็นที่จะต้องสร้างพลเมืองให้มีคุณลักษณะของพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยสากล เพื่อให้พลเมืองสามารถคิดวิเคราะห์ เน้นการพัฒนาการตัดสินใจในโรงเรียน มีค่านิยมร่วมกันของคนในประเทศเพื่อนำประเทศไปสู่การพัฒนาพลเมือง มีความฉลาดในการประสานประโยชน์ระหว่างผู้ที่มีความคิดและความต้องการที่มีจุดหมายต่างกัน ให้มีความรู้เกี่ยวกับสังคมไทยที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง เข้าใจบริบทและแก้ปัญหาอย่างมีสติ เพื่อเตรียมตัวสู่ศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต ทักษะความรู้ทางด้านสังคม การเมือง และสิทธิของความเป็นพลเมืองเป็นความรู้ประการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมวิถีประชาธิปไตยที่บุคคลต้องมีความรู้และเจตคติที่เหมาะสม (วันชัย ตันศิริ, 2557) โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์เป็นโรงเรียนขนาดกลาง บริบทของสถานศึกษาตั้งอยู่ในชุมชนแออัด ผู้ปกครองมีฐานะยากจน และมีสถานภาพหย่าร้างเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียนทั้งด้านวิชาการและพฤติกรรม ในด้านวิชาการวิเคราะห์ได้จากผลการทดสอบระดับชาติ O-NET เปรียบเทียบ 3 ปีซ้อนหลัง ระหว่างปีการศึกษา 2557-2559 โดยเฉลี่ยมีคะแนนต่ำกว่าระดับประเทศ และผู้เรียนจบการศึกษาไม่ตรงตามกรอบเวลาที่กำหนด คิดเป็นร้อยละ 30 ปัญหาด้านพฤติกรรมผู้เรียน ร้อยละ 10 มีปัญหา ได้แก่ ปัญหายาเสพติด ปัญหาทะเลาะวิวาท ร้อยละ 1 ตั้งครรภ์ในวัยเรียน และติดเกม (รายงานประจำปีโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์, 2559)

ปัญหาของโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์มีความสอดคล้องกับรายงานสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร พบว่าวัยรุ่นมักใช้อินเทอร์เน็ตในการเล่นและการสนทนาออนไลน์ (Chat) เพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งนอกจากจะหมดเวลาไปกับกิจกรรมนี้แล้วยังอาจนำไปสู่การถูกล่อลวงหรือชักชวนไปตามแหล่งอบายมุข และพบว่ามีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี นิยมเที่ยวสถานเริงรมย์ (ร้อยละ 8.9) ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายห้าม แต่การบังคับใช้กฎหมายไม่จริงจัง สถานที่เหล่านี้ถือเป็นแหล่งมั่วสุมสำหรับวัยรุ่นที่หนีไม่พ้นเรื่องดื่มสุรา สูบบุหรี่ หรือมีเพศสัมพันธ์กัน จนนำไปสู่ปัญหาการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2553) นอกจากนี้ตามรายงานของ World bank (2015) กล่าวว่า ประเทศไทยใช้งบประมาณด้านการศึกษา โดยเฉพาะในด้านการดำเนินงานตามแผนปฏิรูปการศึกษากว่าร้อยละ 25 ของงบประมาณทั้งหมด แต่จากผลการประเมินผลคุณภาพการศึกษาที่สำคัญในหลายปีที่ผ่านมาพบว่าผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย (องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, 2016)

จากปัญหาด้านยาเสพติด เด็กติดเกม และการรวมกลุ่มมั่วสุมของวัยรุ่นทั้งในระดับโรงเรียนและระดับประเทศนั้น ต้องเริ่มจากการปลูกฝังให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น มีความรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ผ่านการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง

คือ การศึกษาที่มุ่งปลูกฝังให้ประชาชนของรัฐมีคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่เหมาะสม มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นต่อการปกครอง รู้จักสิทธิ หน้าที่ และการปกป้องสิทธิของบุคคลและประโยชน์สาธารณะ มีความรู้ ความสามารถในการตัดสินใจอย่างมีคุณภาพและอยู่บนข้อเท็จจริงและเหตุผล และรวมถึงการมีทักษะในการเป็นพลเมือง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557) การแสดงความคิดเห็นเชิงสร้างสรรค์ การปรึกษาหารือ การแสดงออกทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ จึงเกิดแนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง (Democratic Citizenship Education) เพื่อให้สังคมไทยเกิดความตระหนัก และรู้เท่าทันการใช้สิทธิและเสรีภาพตามวิถีประชาธิปไตย (เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, 2556)

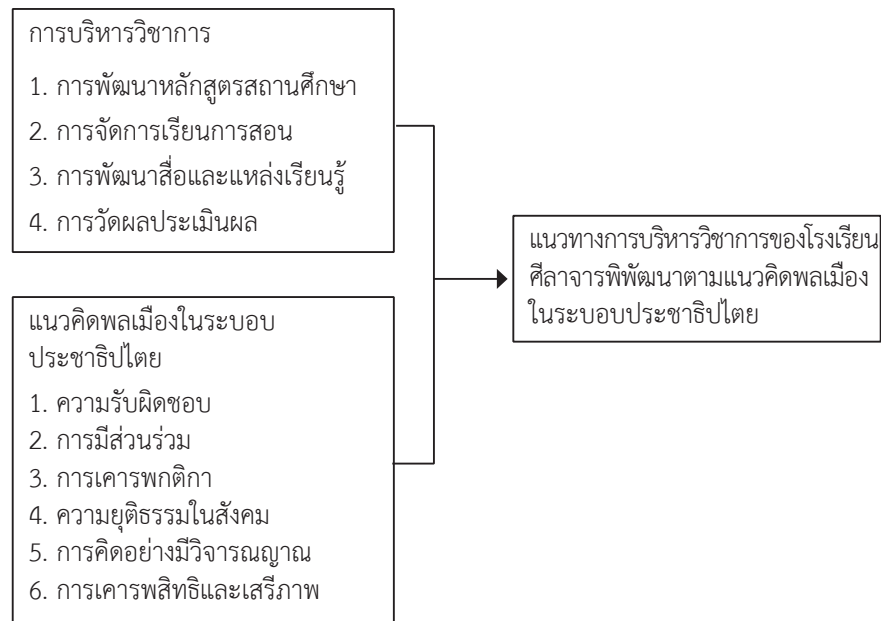
การที่จะสร้างเยาวชนของประเทศให้มีความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยนั้น ต้องเริ่มตั้งแต่การจัดการศึกษาในโรงเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งมีนักวิชาการได้กำหนดและจัดทำแนวทางการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยดังนี้ การสร้างความเป็นพลเมืองของออสเตรเลีย มีการดำเนินการจัดทำหลักสูตรระดับชาติ การกำหนดสาระหลัก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลที่มุ่งไปสู่เป้าหมายในการสร้างพลเมืองที่ตื่นตัวและพลเมืองที่มีความรู้ และมีข้อมูลที่มากพอ อีกทั้งหน่วยงานสนับสนุนที่เป็นแกนสำคัญในการเรียนรู้เรื่องพลเมืองศึกษาควรมีสื่อและแหล่งเรียนรู้สำหรับการเรียนการสอนสิทธิมนุษยชนศึกษาสำหรับโรงเรียน (มนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์, 2560)

จากความสำคัญดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา และนำเสนอแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนดำเนินการ กำกับติดตาม และปรับปรุงการพัฒนานักเรียนให้มีความเป็นพลเมืองที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1. หน่วยวิเคราะห์และผู้ให้ข้อมูล
 - 1.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษากรณีโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.2 ผู้อำนวยการ 1 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 35 คน รวม 37 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพ ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ และตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด
3. สถิติวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (f) ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และ Priority Needs Index (PNI_{modified})

ขั้นตอนที่ 2 แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองใน ระบอบประชาธิปไตย

การนำเสนอแนวทางโดยนักวิจัยได้ร่างแนวทางจากการวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น
และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมือง
ในระบอบประชาธิปไตย มีรายละเอียดดังนี้

1. วิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์
ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย จากสูตร Priority Needs Index (PNI_{modified}) และจัดลำดับ
ความต้องการจำเป็น โดยนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง ซึ่งมีสูตรการคำนวณ PNI_{modified}
(สุวิมล ว่องวานิช, 2558) ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I-D}{D}$$

เมื่อ I หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

2. ร่างแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดความเป็นพลเมือง
ในระบอบประชาธิปไตย โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและจัดลำดับความต้องการจำเป็น

3. ตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ (ร่าง) แนวทางการบริหาร
วิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

3.1 ผู้ให้ข้อมูล : ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ได้แก่

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฟื่องอรุณ ปรีดีติลก นักวิชาการแนวคิดความเป็นพลเมือง
อาจารย์ประจำสาขาวิชาพัฒนศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ดร.เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ นักวิชาการแนวคิดความเป็นพลเมือง ผู้อำนวยการสถาบัน
สังคมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3) อาจารย์ ดร.เพ็ญวรา ชูประวัตินักวิชาการด้านการบริหารวิชาการ อาจารย์ประจำสาขาวิชา
บริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4) นางธัญจิรา โชติพงศ์กุล ผู้อำนวยการโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์

5) นางศุภวรรณ สุทธิมานะ อดีตรองผู้อำนวยการโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ : แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้

3.3 สถิติวิเคราะห์ข้อมูล : ความถี่ (frequency) และฐานนิยม (Mode)

4. นำเสนอแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย และรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระเพื่อส่งเสริมการศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม การประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การอภิปรายนำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อตนเอง และการเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระเพื่อส่งเสริมการศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม การประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย และเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ตามแนวคิดพลเมือง

ในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การเรียนรู้ระเบียบและกฎหมาย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การอภิปราย นำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีจิตอาสาและเรียนรู้ผ่านการให้บริการแก่ชุมชน (Service Learning) ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การอภิปราย นำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การเรียนรู้ระเบียบและกฎหมาย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Active Learning) ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง และการปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม การอภิปราย นำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม และการไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีจิตอาสาและเรียนรู้ผ่านการให้บริการแก่ชุมชน (Service Learning) ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การรู้และปฏิบัติตามสิทธิและเสรีภาพภายใต้รัฐธรรมนูญ และการเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การผลิตสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ รู้และปฏิบัติตามสิทธิและเสรีภาพภายใต้รัฐธรรมนูญ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น การพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การอภิปราย นำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม และการไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การผลิตสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การอภิปราย นำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ

ที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจเพื่อประโยชน์ส่วนร่วม

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล

สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการวัดและประเมินผล การกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การเรียนรู้ระเบียบและกฎหมาย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมในโรงเรียน รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

สภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการวัดและประเมินผล การกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การพิจารณาตัดสินใจเลือกสิ่งที่ถูกต้องและรู้ และปฏิบัติตามสิทธิและเสรีภาพภายใต้รัฐธรรมนูญ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม และการอภิปราย นำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลผู้เรียนตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การปฏิบัติตามระเบียบและกฎหมาย และการเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ และการพิจารณาตัดสินใจเลือกสิ่งที่ถูกต้อง

2. แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย เรียงตามลำดับความต้องการจำเป็นดังนี้

ผลจากการวิเคราะห์และจัดลำดับค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น สามารถเรียงลำดับขอบข่ายการบริหารวิชาการได้ 4 ขอบข่าย จากสูงที่สุดไปต่ำสุด เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ดังนี้ 1) การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.266$) 2) การวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.234$) 3) การจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.218$) และ 4) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.210$) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น	ขอบข่ายการบริหาร วิชาการ	แนวคิดพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย	(ร่าง) แนวทางการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตาม แนวคิดพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยโดยผู้วิจัย
1	การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.266)		
	1.1 การผลิตสื่อที่ใช้ในการ จัดการเรียนการสอน (PNI _{modified} = 0.274)	ความรับผิดชอบ : ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น (PNI _{modified} = 0.426)	เร่งรัดการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น
	1.2 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ (PNI _{modified} = 0.259)	คิดอย่างมีวิจารณญาณ : การไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีหลักฐานน่าเชื่อถือ (PNI _{modified} = 0.443)	ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณ การไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และคิดโดยใช้หลักฐานที่น่าเชื่อถือ
2	การวัดและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.234)		
	2.1 การกำหนดนโยบาย การวัดและประเมินผลผู้เรียน (PNI _{modified} = 0.234)	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ : การไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีหลักฐานน่าเชื่อถือ (PNI _{modified} = 0.357)	กำหนดนโยบายการวัดและประเมินผล ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมุ่ง เน้นให้ผู้เรียนสามารถไตร่ตรองอย่าง รอบคอบและใช้หลักฐานที่น่าเชื่อถือ
	2.2 การพัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผลผู้เรียน (PNI _{modified} = 0.234)	ความรับผิดชอบ: ความรับผิดชอบต่อผู้อื่น (PNI _{modified} = 0.357)	เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาเครื่องมือวัด และประเมินผลที่มุ่งเน้นให้มีการประเมิน ผลผู้เรียนด้านความรับผิดชอบต่อผู้อื่น
3	การจัดการเรียนการสอน (PNI_{modified} = 0.218)		
	3.1 การจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน มีจิตอาสาและเรียนรู้ผ่าน การให้บริการแก่ชุมชน (Service Learning) (PNI _{modified} = 0.207)	ความยุติธรรมในสังคม : การอภิปราย นำเสนอประเด็น ความยุติธรรมในสังคม (PNI _{modified} = 0.360)	ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน มีจิตอาสาและการเรียนรู้ผ่านการให้บริการ แก่ชุมชน (Service Learning) เพื่อมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนสามารถอภิปราย และนำเสนอ ประเด็นความยุติธรรมในสังคม
	3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Active Learning) (PNI _{modified} = 0.218)	ความยุติธรรมในสังคม : การอภิปราย นำเสนอประเด็น ความยุติธรรมในสังคม (PNI _{modified} = 0.389)	ยกระดับการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ได้ลงมือปฏิบัติ (Active Learning) เพื่อ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอภิปราย และ นำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม

ตารางที่ 1 แนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (ต่อ)

ลำดับ ความ ต้องการ จำเป็น	ขอบข่ายการบริหาร วิชาการ	แนวคิดพลเมือง ในระบอบประชาธิปไตย	(ร่าง) แนวทางการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตาม แนวคิดพลเมืองในระบอบ ประชาธิปไตยโดยผู้วิจัย
	3.3 การจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้เพื่อใช้ในการจัดการ เรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.218$)	การคิดอย่างมีวิจารณญาณ : การไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีหลักฐานน่าเชื่อถือ ($PNI_{modified} = 0.426$)	ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมี วิจารณญาณ พิจารณาไตร่ตรองอย่าง รอบคอบ มีหลักฐานน่าเชื่อถือ
4	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.210$)		
	4.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ ของการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.219$)	ความยุติธรรมในสังคม : ศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับ ความยุติธรรมในสังคม ($PNI_{modified} = 0.374$)	ทบทวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรม ในสังคม
	4.2 การประเมินผลหลักสูตร สถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.202$)	ความยุติธรรมในสังคม : การอภิปราย นำเสนอ ประเด็นความยุติธรรมใน สังคม ($PNI_{modified} = 0.346$)	ส่งเสริมการประเมินผลหลักสูตรสถาน ศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอภิปราย และนำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม

จากตารางที่ 1 แนวทางการบริหารวิชาการตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจาก
การวิเคราะห์ลำดับความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้

1.1 เร่งรัดการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียน
มีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

1.2 ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
การไตร่ตรองอย่างรอบคอบและคิดโดยใช้หลักฐานที่น่าเชื่อถือ

2. ด้านการวัดและประเมินผล

2.1 กำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมุ่งเน้นให้
ผู้เรียนสามารถไตร่ตรองอย่างรอบคอบ และใช้หลักฐานที่น่าเชื่อถือ

2.2 เพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มุ่งเน้นการประเมินผลผู้เรียน
ด้านความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.1 ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีจิตอาสาและการเรียนรู้ผ่านการให้บริการแก่ชุมชน (Service Learning) เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอภิปราย และนำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม

3.2 ยกระดับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ (Active Learning) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอภิปราย และนำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม

3.4 ทบทวนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถไตร่ตรองอย่างรอบคอบ โดยใช้หลักฐานที่น่าเชื่อถือ

4. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4.1 ทบทวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม

4.2 ส่งเสริมการประเมินผลหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอภิปราย และนำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ลำดับความต้องการจำเป็น และแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การผลิตสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบต่อผู้อื่น สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ รายข้อคือ ด้านความรับผิดชอบต่อผู้อื่น

โรงเรียนศิลาจารย์พัฒนามีการกำหนดกลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์บนพื้นฐานความเป็นไทยและค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ แต่ขาดการวางแผนและแนวทางการส่งเสริมการผลิตสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น (แผนปฏิบัติการโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนา ประจำปีงบประมาณ 2561, 2560) จึงกำหนดแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒนาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้คือ เร่งรัดพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น เนื่องจากพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย หมายถึง มีสมาชิกของสังคมที่ใช้สิทธิเสรีภาพโดยมีความรับผิดชอบต่อ เคารพสิทธิผู้อื่น เคารพความแตกต่าง

เคารพดิกาในนานาประเทศ (ถวิลวดี บุรีกุล, 2557) สอดคล้องกับจารุกิตต์ สิริยานนท์ ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลตามแนวคิดพลเมืองโลกศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการผลิตสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีทางการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุด (จารุกิตต์ สิริยานนท์, 2558)

1.2 ด้านการวัดและประเมินผล สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการวัดและประเมินผล รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือการกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีหลักฐานที่น่าเชื่อถือ ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการวัดและประเมินผล รายข้อคือ ด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การไตร่ตรองอย่างรอบคอบและมีหลักฐานน่าเชื่อถือ

โรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลผู้เรียนในด้านทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณเพิ่มมากขึ้น โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถไตร่ตรองอย่างรอบคอบและใช้หลักฐานที่น่าเชื่อถือ เพื่อนำไปสู่การสรุปและตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดควรเลือก หรือสิ่งใดควรทำ (สุวิทย์ มูลคำ, 2547) จึงกำหนดแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการวัดและประเมินผล คือ การกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถไตร่ตรองอย่างรอบคอบและใช้หลักฐานที่น่าเชื่อถือ ซึ่งเป็นคุณลักษณะของพลเมืองที่มีทักษะพื้นฐานประชาธิปไตย (Skilled citizen) ประกอบด้วยการคิดอย่างมีวิจารณญาณการทำงานเป็นหมู่คณะโดยใช้กระบวนการประชาธิปไตย (เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ และคณะ, 2556) และที่สำคัญยังเป็นพื้นฐานของการพัฒนาผู้เรียนไปสู่คุณลักษณะความเป็นพลเมืองสากล เพื่อเตรียมพร้อมพลเมืองเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 กล่าวคือ การเป็นผู้ที่รอบรู้และเข้าใจสังคมของตนและสังคมโลก การเป็นผู้ที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น การเป็นผู้ที่เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมได้ แยกแยะได้อย่างเป็นระบบ การเป็นผู้ที่สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี การเป็นผู้ที่เปลี่ยนวิถีในการดำเนินชีวิต เพื่อรักษาสังคมสิ่งแวดล้อม การเป็นผู้มีสิทธิมนุษยชน และการเป็นผู้ที่มีความตั้งใจและเต็มใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับโลก (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2557)

1.3 ด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการจัดการเรียนการสอน รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีจิตอาสาและเรียนรู้ผ่านการให้บริการแก่ชุมชน (Service

Learning) โดยจัดให้ผู้เรียนได้มีการอภิปราย นำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม ที่สอดคล้องกับแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ด้านการจัดการเรียนการสอน รายข้อคือ การอภิปรายนำเสนอประเด็นความยุติธรรมในสังคม

จากการวิเคราะห์แผนปฏิบัติการโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์พบว่า โรงเรียนไม่มีการกำหนดนโยบายและแนวทางที่ชัดเจน กล่าวคือ โรงเรียนมีการกำหนดกลยุทธ์ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ และกลยุทธ์การพัฒนาอาคารสถานที่ แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และบริการชุมชน ซึ่งเป็นการกำหนดนโยบายที่มีความใกล้เคียงแต่ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตอาสาและการเรียนรู้ผ่านการให้บริการชุมชน (แผนปฏิบัติการโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ประจำปีงบประมาณ 2561, 2560) จึงกำหนดแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการจัดการเรียนการสอนคือ การส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีจิตอาสาและการเรียนรู้ผ่านการให้บริการแก่ชุมชน (Service Learning) สอดคล้องกับ Lin (2015) ที่ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในสหรัฐอเมริกา และการพัฒนาบทบาทการมีส่วนร่วมของพลเมือง งานวิจัยในครั้งนี้เกิดขึ้นเนื่องจากสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในระดับประถมศึกษา โปรแกรมที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะพลเมือง จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคม ในระดับชั้นมัธยมศึกษา การเรียนรู้ผ่านการให้บริการชุมชนจะส่งผลให้ผู้เรียนมีศักยภาพในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยทั้งในระดับโรงเรียนและสังคม (Lin, 2015) ซึ่งกระบวนการที่จะพัฒนาความเป็นพลเมืองคุณภาพของนักเรียนได้ยั่งยืนที่สุดคือผู้บริหารควรเน้นการออกแบบสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน เช่น การเลือกลักษณะสถานที่ จำนวนห้อง และรวมทั้งการจัดการนักเรียน ซึ่งจะส่งเสริมให้นักเรียนรับรู้ถึงความยุติธรรมที่เกิดขึ้นในโรงเรียนจากการจัดสรรทรัพยากรอย่างทั่วถึง และนักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรของโรงเรียน (ชนัท ธาตุทอง, 2552)

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาหลักสูตร รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระเพื่อส่งเสริมการศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคมที่สอดคล้องกับแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุด ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายข้อคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระเพื่อส่งเสริมการศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม

จากการวิเคราะห์แผนปฏิบัติการโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์พบว่า โรงเรียนมีการกำหนดกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาหลักสูตร การวัดการประเมินผลและกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่มาตรฐานสากล มุ่งเน้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสู่มาตรฐานสากล แต่ไม่ได้มีการระบุชัดเจนลงในหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม (แผนปฏิบัติการโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ประจำปีงบประมาณ 2561, 2560) จึงกำหนดแนวทางการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา คือ การทบทวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม ซึ่งการบริหารวิชาการตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เอลิมชัย พันธุ์เลิศ และคณะ (2556) ได้กำหนดกรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย โดยเป้าหมายของหลักสูตรเน้นการสร้างคุณลักษณะของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยประกอบด้วยคุณลักษณะหลัก 4 ประการ ดังนี้ พลเมืองที่เข้มแข็ง (Active citizen) มีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกมิติ พลเมืองเป็นผู้ที่มีความรู้และมีข้อมูลเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่เพียงพอ (Informed/Knowledgeable citizen) พลเมืองที่มีทักษะพื้นฐานประชาธิปไตย (Skilled citizen) ประกอบด้วยการคิดอย่างมีวิจารณญาณการทำงานเป็นหมู่คณะโดยใช้กระบวนการประชาธิปไตย และพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย (Democratic citizen) มีความเชื่อมั่นในพหุนิยม (pluralism) ความเป็นหนึ่งท่ามกลางความหลากหลาย แก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ความเสมอภาค ความยุติธรรมทางสังคม สามารถตรวจสอบอำนาจและถ่วงดุลอำนาจรัฐ รู้จักพึ่งพาตนเอง ช่วยเหลือกัน มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น และเคารพกฎหมาย (เอลิมชัย พันธุ์เลิศ และคณะ, 2556)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. โรงเรียนควรเร่งรัดให้มีการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นสูงที่สุดในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ รายข้อคือ การผลิตสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นจึงควรมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

1.1 ผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มบริหาร 4 ฝ่าย ร่วมกันกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อและเทคโนโลยี

1.2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้างานนิเทศ ติดตาม และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นิเทศ ติดตามการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน

2. โรงเรียนควรมีการกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผู้เรียนสามารถไตร่ตรองอย่างรอบคอบและใช้หลักฐานที่น่าเชื่อถือ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการวัดและประเมินผล รายข้อคือ การกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลผู้เรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นจึงควรมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

2.1 ผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และหัวหน้างานวัดและประเมินผลวางแผน และสำรวจความต้องการจำเป็นด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

2.2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้างานวัดและประเมินผล จัดอบรม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำเสนอผลงานที่เป็น Best Practice ด้านการออกแบบพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล

2.3 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้างานวัดและประเมินผล และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ร่วมกันกำกับติดตามผลการดำเนินงานด้านการวัดและประเมินผล

3. โรงเรียนควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีจิตอาสาและเรียนรู้ผ่านการให้บริการแก่ชุมชน (Service Learning) เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการจัดการเรียนการสอน รายข้อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีจิตอาสาและเรียนรู้ผ่านการให้บริการแก่ชุมชน (Service Learning) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นจึงควรมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

3.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้ากลุ่มบริหาร 4 ฝ่ายสร้างเครือข่ายความร่วมมือของชุมชน และหน่วยงานภายนอก

3.2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสรุปผลที่ได้จากการจัดการเรียนการสอน

3.3 หัวหน้างานนิเทศ ติดตาม หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ดำเนินการนิเทศ ติดตาม การทำกิจกรรม

4. โรงเรียนควรมีการทบทวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความยุติธรรมในสังคม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการบริหารวิชาการของโรงเรียนศิลาจารย์พัฒน์ตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รายข้อกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นจึงควรมีวิธีการดำเนินงานดังนี้

4.1 ผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ และหัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
วางแผน และดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4.2 หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศ ติดตาม
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาด้านการกำหนดวัตถุประสงค์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา
2. ควรศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลผู้เรียนด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยวิธีการ
ที่หลากหลายและเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนและระบบการบริหารจัดการข้อมูลสารสนเทศ
ของสถานศึกษาด้านการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ
3. ควรศึกษาแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือตามแนวคิดพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย
ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้ทำจิตอาสาและเกิดการเรียนรู้ผ่าน
การให้บริการแก่ชุมชน (Service Learning)
4. ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามแนวคิดพลเมืองในระบอบ
ประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน

รายการอ้างอิง

- ชนันท์ ธาตุทอง. (2552). *การจัดการชั้นเรียนห้องเรียนแห่งความสุข (Classroom Management: Happiness Classroom)*. กรุงเทพมหานคร: เพชรเกษมการพิมพ์.
- จารุกิตต์ สิริยานนท์. (2559). *แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการของโรงเรียนมาตรฐานสากลตามแนวคิดพลเมืองโลกศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ, อรรถพล อนันตวรสุกุล, วัฒนา อัครพานิช และ ทศนวรรณ บรรจง. (2556). *กรอบแนวคิดหลักสูตรการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยของไทย*. กรุงเทพมหานคร: เทคนิค อิมเมจ
- ถวิลวดี บุรีกุล, เออเจนี เมร่อโอ และ รัชวดี แสงมเหหมัด. (2557). *การสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันประปเกล้า.
- มนัสนันท์ น้ำสมบูรณ์. (2560). *พลเมืองประชาธิปไตยของออสเตรเลีย. ใน พงณา อาภาณูรักษ์ (บรรณาธิการ), เมื่อครูไทยเรียนรู้การสอนประชาธิปไตยในออสเตรเลีย. (น. 59-68)*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท.
- โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ งานนโยบายและแผนงาน. (2560). *แผนปฏิบัติการโรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ ประจำปีงบประมาณ 2561*. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์
- โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์ งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. (2560). *รายงานประจำปีของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2559*. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนศิลาจารพิพัฒน์.
- วันชัย ต้นศิริ. (2557). *ศาสตร์การสอนความเป็นนักประชาธิปไตย*. กรุงเทพมหานคร: สถาบันนโยบายศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง*. กรุงเทพมหานคร: פרקหวานกราฟฟิค.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนสังเคราะห์* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ. *รายงานสถานการณ์วัยรุ่นและเยาวชนในประเทศไทย*. [เว็บไซต์]. สืบค้นจาก <http://www.unicef.or.th>
- Lin, A. (2015). Citizenship education in American schools and its role in developing civic engagement: a review of the research [Electronic version]. *Educational Review*, 67(1), 35-63.